

ŠILALĖS R.
KVĖDARNOS KAZIMIERO JAUNIAUS GIMNAZIJOS
DIREKTORIUS

ĮSAKYMAS
DĖL SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO
MOKYKLOJE TVARKOS TVIRTINIMO

2017 m. rugsėjo 1 d. Nr. V1-175
Kvėdarna

Vadovaudamasi Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų patvirtinimo“:

1. T v i r t i n u Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo mokykloje tvarką (pridedama).

2. Į p a r e i g o j u Aušrą Letukienę, socialinę pedagogę, ir Liną Ivanauskaitę-Bertašienę, socialinę pedagogę, supažindinti su Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo mokykloje tvarka mokinių tėvus, mokinius ir gimnazijos darbuotojus pasirašytinai.

Direktorė

Loreta Pociuvienė

Susipažinome

Aušra Letukienė
2017-09-01

Lina Ivanauskaitė-Bertašienė
2017-09-01

PATVIRTINTA

Šilalės r. Kvėdarnos Kazimiero Jauniaus
gimnazijos direktoriaus 2017 m. rugsėjo 1 d.
įsakymu Nr. V1-175

SMURTO PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO ŠILALĖS R. KVĖDARNOS KAZIMIERO JAUNIAUS GIMNAZIJOJE TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto prevencijos ir intervencijos įgyvendinimo Šilalės r. Kvėdarnos Kazimiero Jauniaus gimnazijos tvarkos aprašas (toliau - Aprašas) parengtas vadovaujantis smurto prevencijos įgyvendinimo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų patvirtinimo“ (toliau – Rekomendacijos) ir Šilalės rajono savivaldybės tarybos 2017 m. birželio 22 d. sprendimu Nr. T1-163 „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo Šilalės rajono savivaldybės mokyklose tvarkos aprašo patvirtinimo“.

2. Prevencija Apraše suprantama kaip priemonės ir būdai, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas (ne baigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į(si)vertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą.

3. Prevencijos tikslas – sukurti saugią, mokinio asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką gimnazijoje, kurioje mokiniai jaučiasi gerbiami, priimti, saugūs, jų nuomonė ir siūlymai yra išklausomi ir vertinami. Psichologinė mokinių savijauta ir saugumas mokykloje susijęs su emocine mokinių, mokyklos darbuotojų, tėvų (toliau – mokyklos bendruomenės nariai) gerove, jų tarpusavio santykiais.

4. Prevencijos priemonės, nukreiptos į visus gimnazijos mokinius, padeda išvengti problemų (pvz., patyčių ar kitokio smurto) atsiradimo ir mažinti egzistuojančių problemų mastą. Tiems mokiniams, kuriems visai mokyklai taikomos prevencijos priemonės yra nepaveikios ir jų nepakanka, taikomos papildomos prevencijos priemonės ar (ir) programos, teikiama švietimo pagalba.

5. Intervencija Apraše suprantama kaip gimnazijos direktoriaus, pavaduotojų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų mokyklos darbuotojų (toliau – Mokyklos darbuotojai) koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma.

6. Vykdyt smurto prevenciją ir intervenciją būtina vadovautis šiais principais:

6.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės, tautinės, rasinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

6.2. visi mokyklos darbuotojai, tėvai (globėjai, rūpintojai), pastebėję ar sužinoję apie patyčias bei smurtą, turi reaguoti ir stabdyti;

6.3. neatidėliotinių veiksmų privaloma imtis visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias ar smurtą amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ir patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

6.4. visi mokyklos bendruomenės nariai (mokiniai, tėvai (globėjai, rūpintojai), vadovai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, kiti darbuotojai) turi būti pasirašytinai supažindinti su mokyklos Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka, ją įgyvendinančiais dokumentais.

7. Apraše vartojamos sąvokos:

7.1. **patyčios** - psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės kitam asmeniui daromi tyčiniai pasikartojantys veiksmai, kuriais siekiama pažeminti jo reputaciją ar orumą, jį įžeisti, įskaudinti ar kitaip sukelti jam psichologinę ar fizinę žalą. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

7.1.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

7.1.2. fizinės patyčios (smurtas): mušimas, spardymas, stumdymas, spjaudymasis, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

7.1.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

7.1.4. patyčios kibernetinėje erdvėje, patyčios iš kito asmens naudojantis informacinėmis technologijomis ir/ar informacinės visuomenės informavimo priemonėmis, siekiant įbauginti asmenį, pakenkti jo reputacijai ir/ar kitokiu būdu jį pažeminti, neatsižvelgiant į tai, ar patyčių informacija siunčiama asmeniškai ar paskleidžiama neapibrėžtam gavėjų skaičiui;

7.2. patyčias patiriantis vaikas - mokinys, iš kurio yra tyčiojamas;

7.3. besityčiojantysis - mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

7.4. patyčias patiriantis suaugęs, vadovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys ar kitas suaugęs asmuo;

7.5. patyčių stebėtojas - mokinys ar suaugęs, matantis ar žinantis apie patyčias;

8. Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme.

II SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

9. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos direktorius, Vaiko gerovės komisija, klasių auklėtojai, o jos vykdyme dalyvauja visi mokyklos bendruomenės nariai.

10. Gimnazijos direktorius yra atsakingas už Rekomendacijų įgyvendinimą mokykloje bei šios Tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėjimo rezultatais pagrįsto kasmetinio smurto ir patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą mokyklos bendruomenei ir vykdymą.

10. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja mokyklos Vaiko gerovės komisijos pirmininkas, psichologas, socialinis pedagogas, kurie kasmet:

10.1. inicijuoja anoniminę vaikų apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

10.2. atlieka fiksuotų pranešimų apie patyčias bei smurtą analizę;

10.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias bei smurtą analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

10.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

10.5. teikia siūlymus mokyklos direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje, mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo smurto ir patyčių prevencijos ar intervencijos srityje bei kitais klausimais;

10.6. esant reikalui, teikia siūlymus mokyklos direktoriui dėl mokyklos Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos tvarkos tobulinimo;

10.7. atlieka kitus mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.

11. Klasių auklėtojai kasmet išanalizuoja ir apibendrina gautus pranešimus apie patyčias ir smurtą, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie

prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurto ir patyčių problema.

III SKYRIUS. SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

12. Visais įtariamų ir/ar realių smurto ir patyčių atvejais **kiekvienas mokyklos darbuotojas**: mokyklos administracijos atstovas, mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguoja nedelsiant:

12.1. įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ar patyčias nedelsiant nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

12.2. primena mokiniui (ar kitam asmeniui), kuris smurtauja ir/ar tyčiojasi, mokyklos nuostatas ir elgesio taisykles;

12.3. esant pagalbos mokinio sveikatai ir gyvybei poreikiui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus bei dirbantį visuomenės sveikatos priežiūros specialistą ar institucijas (policiją, greitąją pagalbą);

12.4. surenka informaciją apie smurtaujančius ar besityčiojančius asmenis, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;

12.5. informuoja klasės auklėtoją, jo nesant, socialinį pedagogą apie įtariamą ir/ar įvykusį smurtą ar patyčias; elektroninių patyčių atveju, (jei turi) pateikia išsaugotus įrodymus.

13. **Klasės auklėtojas, jo nesant, socialinis pedagogas**, gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusį smurtą ar patyčias:

13.1. nedelsiant išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai smurto/ patyčių atvejis;

13.2. smurto/patyčių faktui pasitvirtinus, informuoja gimnazijos direktorių;

13.3. ne vėliau kaip kitą darbo dieną organizuoja individualius pokalbius su smurto/patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

13.4. užpildo pranešimą apie patyčias (priedas Nr.1); jį perduoda socialiniam pedagogui, kuris registruoja Smurto/patyčių registracijos žurnale.

13.5. toliau stebi situaciją, bendradarbiauja su socialiniu pedagogu ir informuoja apie pokyčius.

14. **Socialinis pedagogas** atlieka šiuos veiksmus:

14.1. imasi spręsti susidariusią situaciją;

14.2. esant sudėtingesnei situacijai socialinis pedagogas inicijuoja mokyklos Vaiko gerovės komisijos posėdį.

15. **Vaiko gerovės komisija**, įvertinusi situaciją ir turimą informaciją:

15.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

15.2. sprendžia dėl informacijos teikimo Šilalės r. savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriui ar VTAS;

15.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

15. **Gimnazijos direktorius** (jo nesant, pavaduotojas ugdymui), sužinojęs apie mokyklos darbuotojo patiriamas patyčias/smurtą arba mokyklos darbuotojo tyčiojimąsi/smurtavimą, privalo nedelsiant imtis priemonių, numatytų gimnazijos patvirtintoje tvarkoje (priedas Nr. 2). Sudėtingesniais atvejais kreipiasi į Vaiko gerovės komisiją, gimnazijos savivaldos institucijas: Mokytojų tarybą ar Darbo tarybą. Esant būtinybei, kreipiasi į teisėsaugos institucijas.

16. Visiems asmenims – patyrusiems patyčias/smurtą ar jų iniciatoriams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama švietimo pagalbos specialistų, pedagogų pagalba.

Nesant galimybės ar asmeniui atsisakius, sudaromos sąlygos kreiptis į kitas institucijas, galinčias suteikti pagalbą.

17. Mokykla, vykdydama veiklas, orientuotas į smurto ir patyčių prevenciją, bendradarbiauja su mokinių tėvais, vietos bendruomene, savivaldybėje esančiomis kompetentingomis įstaigomis ar organizacijomis, kitais suinteresuotais asmenimis.

IV SKYRIUS. SAUGIOS APLINKOS MOKYKLOJE KŪRIMAS

18. Saugios aplinkos gimnazijoje kūrimas apima glaudžiai tarpusavyje susijusius, integraliai veikiančius komponentus: mokyklos veiklą ir valdymą, socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymą, pozityvaus mokyklos mikroklimato kūrimą, mokinių pozityvių vertybių formavimą ir tėvų (globėjų, rūpintojų) (toliau - tėvai) įtraukimą / išitraukimą.

19. Gimnazijos direktorius atsako už sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką mokykloje. Saugios ir palankios mokiniams aplinkos kūrimu rūpinasi mokyklos vaiko gerovės komisija.

20. Gimnazija puoselėja pozityvias vertybes ir bendruomeniškumą (mandagumą, paslaugumą, rūpinimąsi kitais, pagarbą, pasitikėjimą, solidarumą, lygiateisiškumą ir kt.), kurias atitinka visų mokyklos darbuotojų elgesys ir veikla.

21. Socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas:

21.1. nuoseklus ir reguliarus mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas: nuosekliai ir reguliariai ugdomi mokinių savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, pykčio valdymo, streso įveikos, bendravimo ir bendradarbiavimo ir kiti socialiniai įgūdžiai;

21.2. mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas vykdomas:

21.2.1. sudarant gimnazijoje sąlygas kiekvienam mokiniui nuolat dalyvauti bent vienoje nuosekloje, ilgalaikėje socialinėje ir emocines kompetencijas ugdančioje prevencinėje programoje, apimančioje smurto, alkoholio, tabako ir psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevenciją, sveikos gyvensenos skatinimą.

21.2.2. integruojant į neformaliojo vaikų švietimo veiklas, organizuojant prasmingas, bendruomeniškumą, savanorystę, pilietiškumą, saviraiškų dalyvavimą skatinančias veiklas;

21.3. pedagoginiai darbuotojai ne rečiau kaip kartą per ketverius metus tobulina kvalifikaciją mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo srityje, taip pat tobulina asmenines socialines ir emocines kompetencijas.

22. Pozityvaus gimnazijos mikroklimato kūrimas:

22.1. gimnazijos bendruomenės narių santykiai: gimnazijoje kuriama mokymo(si) aplinka, palanki asmenybės ūgčiai, kuriami pozityvūs, tarpusavio pagarba, parama ir pasitikėjimu, bendromis vertybėmis grįsti santykiai, puoselėjamos mokinių stiprybės ir galios, skatinami ir stiprinami bendrumo, tapatumo ir priklausymo mokyklos bendruomenei jausmai;

22.2. pozityvaus gimnazijos mikroklimato kūrimas ir puoselėjimas yra nenutrūkstamas, cikliškas procesas, susidedantis iš nuoseklių penkių etapų:

22.2.1. esamos situacijos įvertinimo: gimnazijos vaiko gerovės komisija, vadovaudamasi gimnazijos veiklos kokybei įsivertinti ir tobulinti skirtais instrumentais ar kitais pasirinktais būdais (apklausa, stebėjimu, pokalbiais ar kt.), reguliariai renka informaciją apie mokymo(si) aplinkos saugumą, mokyklos bendruomenės narių tarpusavio santykius ir identifikuoja aktualias problemas;

22.2.2. gimnazijos bendruomenės narių sąmoningumo didinimo ir išitraukimo: pozityvaus mokyklos mikroklimato kūrimu ir pozityvių vertybių puoselėjimu rūpinasi gimnazijos vadovas, mokyklos vaiko gerovės komisija, į šį procesą įsitraukia visi mokyklos bendruomenės nariai, sprendimų ieškoma kartu diskutuojant ir tariantis;

22.2.3. tinkamų prevencijos ir intervencijos priemonių (taip pat ir prevencinių programų įgyvendinimo) mikroklimatui gerinti planavimo: numatomos prevencijos ir intervencijos priemonės

(toliau - Priemonės), siekiant spręsti identifikuotas problemas, mažinti su jomis susijusius rizikos veiksnius ir didinti apsauginių veiksnių įtaką;

22.2.4. priemonių įgyvendinimo: mokyklos darbuotojai pagal jiems nustatytas funkcijas bei atsakomybes veikdami kartu ir konstruktyviai bendradarbiaudami įgyvendina numatytas Priemones. Priemonių įgyvendinimą koordinuoja gimnazijos vadovo paskirtas mokyklos darbuotojas – direktoriaus pavaduotojas ugdymui;

22.2.5. priemonių veiksmingumo vertinimo: analizuojami pasiekti rezultatai, sėkmės veiksniai ir trukdžiai, numatomos galimybės tobulinti Priemones.

23. Mokinių pozityvių vertybių formavimas:

23.1. mokinių dalyvavimas gerinant gimnazijos mokymo(si) aplinką: mokiniai aktyviai dalyvauja kuriant pozityvų gimnazijos mikroklimatą, jų nuomonė ir idėjos yra išklausomos ir vertinamos, skatinamas bendruomeniškumas, mokinių saviraiškų dalyvavimas prasmingose veiklose;

23.2. dalyvavimas vietos bendruomenės veikloje: sudaromos galimybės ir skatinamas mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų taikymas ir įtvirtinimas įvairiuose gyvenimo kontekstuose (pvz., skatinama savanorystė, dalyvavimas pilietinėje, socialinėje ir kitoje bendruomeninėje veikloje ir kt.).

24. Tėvų įtraukimas / įsitraukimas:

24.1. tėvų aktyvumo skatinimas: skatinamas tėvų dalyvavimas kuriant saugią mokymo(si) aplinką mokykloje, įtraukiant juos į Priemonių planavimą ir įgyvendinimą, kitas veiklas, atstovavimą mokyklai vietos bendruomenėje;

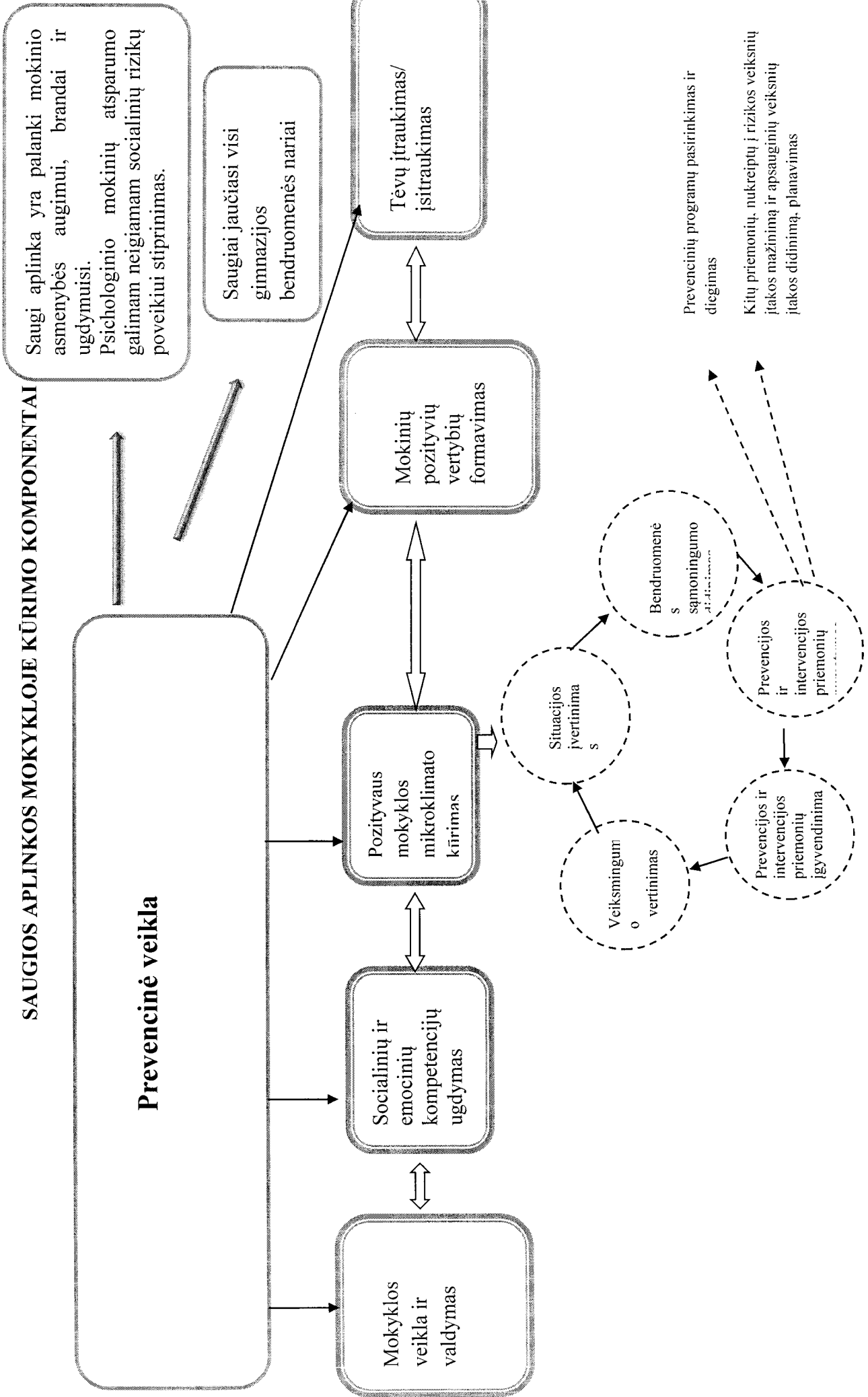
24.2. tėvų konsultavimas, informavimas: vykdomas tėvų konsultavimas ir informavimas patyčių ir smurto prevencijos, saugios aplinkos mokykloje kūrimo klausimais.

V SKYRIUS. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

25. Gimnazijos vadovas metinėje veiklos ataskaitoje Šilalės rajono savivaldybės tarybai pateikia informaciją apie šio aprašo įgyvendinimą, Mokykloje naudojamas aktyvius patyčių prevencijos priemones ir nustatytus patyčių atvejus bei į juos reaguojant atliktus veiksmus.

Smurto prevencijos ir intervencijos
vykdymo Šilalės r. Kvėdarotos
Kazimiero Jaučiaus gimnazijoje
tvarkos aprašo priedas Nr. 2

SAUGIOS APLINKOS MOKYKLOJE KŪRIMO KOMPONENTAI

Eilės numeris registracijos žurnale _____

ŠILALĖS R. KVĖDARNOS KAZIMIERO JAUNIAUS GIMNAZIJA

PRANEŠIMAS APIE SMURTO/PATYČIŲ ĮVYKĮ

Pranešimo data

Bendrieji duomenys apie įvykį:

Pranešimo gavėjas	
Pranešėjas	
Įvykio laikas	
Įvykio vieta	
Naudota ar įtariama, jog buvo naudota smurto/patyčių forma:	
☐ fizinė: asmens užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spaudymas, daiktų atėmimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ psichologinė: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ elektroninė: patyčios, vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašymas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.);	
☐ Kita (įrašyti) _____	
Ar yra žinoma apie tokio elgesio pasikartojimus:	

Duomenys apie įvykio dalyvius:

Asmens(ų), patyrusio/ų patyčias/smurta, vardas(ai), pavardė(s)	
asmens/ų, kuris(ie) tyčiojosi/smurtavo, vardas(ai), pavardė(s)	
Asmens(ų), stebėjusio/ų įvykį, Vardas(ai), pavardė(s), klasė	

Papildoma informacija apie

įvykį: _____

Pranešimą užpildžiusio asmens pareigos, vardas, pavardė,
parašas _____